

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglasi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLA

Vseučeliški knjižnici
v Ljubljani.
Obvezni izvod,
poštne prosto.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360.

Uprava:
trg 8. Telefon 44.

okopisi se ne vračajo.
Šanjam je priložiti znamke
za odgovor.

Pred odstopom vlade?

ZUNANJI VZROK — POMILOSTITEV STEJICA. — PRIBIČEVIĆ ŠE
NOČE ITL. — PAŠIĆ PODA OSTAVALO CELOKUPNE VLADE? —
VAŽNA MISIJA STOJANA PROTIČA.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Napetost, ki se je pojavila med krono in vlado zaradi pomilostitve atentatorja Stejice, je vsak dan večja. Minister za pravosodje dr. Marković ni mogel privedi kralja do popuščenja. O tem je danes razpravljala ministrski svet. Govori se, da se nahaja vlada v težavnem položaju. Minister Pribičević se najbolj boji, da utegne vlada odstopiti in je zato sprožil formulo, da so napetosti med krono in vlado krivi kraljevi svetovalci, to je ministri dvora in adjutanti. Zaradi tega jih je treba zamenjati. Ministrski predsednik Pašić pa ni tega mnenja, ker ve dobro, da je ta napetost nastala iz drugih vzrokov. Zaradi tega piše

današnja »Politika«, očitno inspirirana, da bo ministrski predsednik Pašić predložil kralju ostavko celokupne vlade. Da je kriza že daleč napredovala, se vidi tudi iz tega, da je po sklepu ministrskega sveta odpotoval zunanji minister dr. Ninčić danes na Bled. Vendar pa sodijo v političnih krogih, da to potovanje ne bo izboljšalo položaja, ker kriza ni nastala vsled pomilostitve Stejice, ampak iz težjih in večjih razlogov. Stojan Protić ima, dasi se je poročalo, da je prišel v Zagreb le na dopust, vendarle gotove namene in zaradi tega pripisujejo njegovemu potovanju veliko politično važnost.

Nadaljevanje debate o drž. proračunu

VLADA NI NIČESAR UKRENILA ZA IZBOLJŠANJE RAZMER V DALMACIJI. — VLADA NI NIČESAR STORILA ZA ZVIŠANJE POLJEDLSKE PRODUKCIJE. — PODPORA ZA ŠOLSTVO REDUCIRANE NA MINIMUM. — DRŽAVNA UPRAVA POD VSAKO KRITIKO. — RADIKALCI ZA HITREJŠO REDUKCijo URADNIŠTVA.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 9.30. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o državnem proračunu. — Kot prvi povzame besedo poslanec Dominik Mazi (Jugoslovanski klub), ki navaja vzroke, ki so ga dovedli do tega, da bo glasoval proti proračunu, dasi želi, da bi bil proračun sprejet. Vzroki za to njegovo postopanje so v glavnem utemeljeni s tem, da vlada ni ničesar ukrenila za izboljšanje razmer v Dalmaciji. Zlasti se pritožuje zaradi pomanjkljivih prometnih zvez v Dalmaciji. Govori tudi o pridelovanju tobaka v tej pokrajini in pravi, da bi bila produkcija lahko zelo velika in bi se zelo obnesla, ako bi vlada šla producentom nekoliko bolj na roko. Poslanec Mazi govori potem o politiki in o edinstvi naroda, ki se je v Dalmaciji že celo vkoreninila. Napada fašistične organizacije in njihovo delo, ter veli, da državo ne ščitijo fašisti, ampak dobri uradniki. Njegov govor sprejme Jugoslovanski klub z živahnim ploskanjem. Zemljoradnik Voja Lazić napada proračun in veli, da bi se imel proračun predložiti že zdavnaj. Vlada ni ničesar storila, da dvigne kvalitativno in kvantitativno produkcijo poljskih delavcev. V proračunu ni nobene postavke za podporo poljedelskim zadrugam. Ničesar ni ukrenila, da zagotovi zavarovanje zoper neugode, za boleznih živine, poplave itd. Ni kreditov za kanaliza-

cijo rek, za popravilo bregov itd. in ni kreditov za pomoč v slučaju slabše letine. Kritizira proračun tudi zaradi tega, ker ne vsebuje skoraj nikakih zneskov za šolstvo. Tako n. primer se je kredit štirih milijonov dinarjev, ki se je šel lani dovolil občinam za zgradbo šol, sedaj znižal na en milijon dinarjev. Ravnotako se ničesar ne stori za zdravstvo kmetovalcev, ki je zelo slabo. Zdravniki so daleč od vasi in dragi in še dražja so zdravila. Napada finančnega ministra, da še vedno ni predložil obračuna za prvo proračunsko leto, vsled česar se še vedno ne ve, koliko znaša primanjkljaj. Govornik razpravlja potem o uvozu in izvozu in veli, da je zelo slab. Kritizira posamezne takse in napada tudi državno upravo, ki je pod vsako kritiko. Vlada ne podpira gospodarskih sil dežele, ampak jih celo preganja. Zakon o pobljanju draginje je za današnjo vlado mrtva črta. Končno izjavlja, da bo glasoval proti proračunu. — Radikalec Janković nastopa proti opoziciji. Z obstoječimi razmerami je zadovoljen in zahteva le, da se najdejo poti, da se proračun spravi v ravnotežje. Zahteva tudi, naj se redukcija uradništva izvaja hitreje. Invalidi morajo dobivati podporo vsak mesec ravnotako, kakor se izplačujejo uradnikom plače. Izjavlja, da bo glasoval za proračun. — Seja se nato prekine ob eni popoldne.

Macedonsko vprašanje pred narodno skupščino.

VLADA SE NE OZIRA NA RAZMERE V MACEDONIJI. — INOZEMSKA AKCIJA BOLGAROV ZA PRIDOBITEV MACEDONCEV.

Popoldanska seja narodne skupščine se nadaljuje ob petih. Besedo povzame poslanec Ivan Mermolja (samostojna kmetijska stranka), ki pravi, da bo glasoval za proračun. — Radikalec Jovan Cirković govori o razmerah v Makedoniji in veli, da se je vlada tudi v tem proračunu le malo ozirala na razmere v Makedoniji. Govori zelo obširno o akciji Bolgarov in pravi, da izvira vsa akcija iz tega, ker so v Sofiji uvideli, da propada v Makedoniji dolgoletno delo. Vse čete četašev se rekrutirajo iz tujih elementov in ni med njimi niti enega izmed nas. Prebivalstvo v Makedoniji absolutno ni krivo tega, česar se obdožuje. Oblastva so bila o vsem pravočasno obveščena, in vendar niso storila tega, kar je bilo potrebno. So ljudje, ki očitajo makedonskemu kmetu vse mogoče; vendar pa je treba seljaka razumeti in vedeti, da od osvobođenja do danes ni v Makedoniji še nihče kazal nezadovoljstva. Bolgarski režim je bil za dolgoletne zasedbe najstrašnejši, ki ga je mogoče misliti. Že zaradi tega so nam bili Makedonci zvesti in naklonjeni. Sedanje slabe razmere

nimajo vzroka v narodu, ampak vzrok tiči v inozemstvu, namreč v Sofiji. Zaradi tega se moramo paziti in narod moramo obvarovati še večje škode. Da ilustrira akcijo Bolgarov, pravi, da prebiva v Carigradu okoli 6000 Jugoslovenov, od katerih je približno 4000 Makedoncev. Bolgari imajo tam le dve družini. Tam je en pravoslavni svečenik iz Dalmacije, ki noče zahajati v hiše Makedoncev. Bolgari pa imajo v Carigradu štiri duhovne, tri šole, bolnišnico in banko. Teh šol, bolnišnic in banke niso ustanovili zaradi svojih devetih družin, ampak zaradi naših Makedoncev, ki hodijo v bolgarske šole in v bolgarske cerkve. Isto velja tudi za Ameriko, kjer naši poslaniki ne priznavajo Makedoncev kot naše državljane. Bolgari so tam za Makedonce ustanovili šole in cerkve in poslali v Ameriko novinarje, od katerih je šest časnikarjev zaposlenih v uredništvih največjih listov, da tam delujejo za Bolgare. Govornik meni, da bi moral predložiti narodni skupščini poročilo o položaju v južni Srbiji in prositi, da se zbornica na to ozira s političnega stališča tudi v proračunu.

Jugoslovan. klub proti narodni cerkvi na Hrvatskem.

NEOPRAVIČENI OČITKI. — POTEGOVANJE ZA STARE AVSTRIJSKE PRIVILEGIJE. — SLABO GIMOTNO STANJE BIVŠIH KOROŠKIH BORCEV.

Posl. Škulj (Jugoslovanski klub) razpravlja o katoliškem delu našega naroda, ki z delovanjem vlade ne more biti zadovoljen, zlasti ne s postopanjem sedanje vlade. Vlada podpira gibanje, ki stremi za tem, da

duhovni na Hrvatskem izstopajo iz katoliške cerkve, namesto da bi lojalno cerkev podpirali. (To gibanje mora pozdravljati vsak napreden človek. Op. ur.) Isto velja tudi za vojno ministrstvo, ki je leta 1919

CELOKUPNA OPOZICIJA ZAPUSTI PARLAMENT?

Beograd, 4. jul. (Izv.) Iz krogov parlamentarne opozicije se doznava, da je večina za to, da opozicija opusti parlamentarno delovanje in da gre iz zbornice. Proti temu so le socialisti in jugoslovanski klub, dočim so pri zemljoradnikih naziranja deljena. Iz drugega vira pa se nasprotno doznava, da je predsednik jugoslovanskega kluba dr. Korošec osebno kot prvi za to, da opozicija zapusti parlament.

KRIZA V DEMOKRATSKI STRANKI.

Beograd, 4. jul. (Izv.) Minister za notranje stvari dr. Marinković je izjavil, da ostane le še en teden na svojem mestu. Zahteval je, naj se imenuje njegov naslednik. Posl. Ljuba Davidović noče prevzeti tega resorsta zaradi notranje krize v demokratski stranki. Poleg tega je osebno proti temu, da vstopi v kabinet, ker smatra, da kot predsednik levčarskih demokratov ne more sedeti v istem kabinetu z radikali.

SPOR MED ITALIJO IN ALBANSKO VLADO.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Med albansko in italijansko vlado je nastal spor zaradi zahteve Italije, da ostanejo italijanske pošte v Valoni. Skadru in Draču, kar pa albanska vlada zaradi neodvisnosti Albanije odklanja. Gotovi krogi v Abaniji so se zaradi tega obrnili do beograjske vlade s prošnjo, naj posreduje v tem sporu. Jugoslovanska vlada pa je to prošnjo po intervenciji odbila.

KONFLIKT MED DEMOKRATI IN RADIKALI RADI IMENOVANJA DRŽAVNIH SVETNIKOV.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Med radikali in demokrati je zopet prišlo do konflikta zaradi ključa pri imenovanju državnih svetnikov. Demokrati zahtevajo zase večji del državnih svetnikov, ker pripada dosedanjim državnim svetom večinoma radikalski stranki in se boje majorizacije. Radikali pa nočejo popustiti. Zaradi tega je napetost vedno večja.

Borzna poročila.

Curih, 4. julija. (Izv.) Berlin 1.185, Newyork 526.50, London 23.28, Pariz 43.60, Milan 24.375, Praga 10.10, Budimpešta 0.475, Zagreb 1.625, Bukarešta 3.45, Varšava 0.1125, Dunaj 0.025, avstrijske krone 0.0275. Praga, 4. julija. (Izv.) Dunaj 0.21, Berlin 11.625, Rim 242, Budimpešta 4.30, Pariz 432, London 229.425, Newyork 51.85, Curih 988.50, avstrijske krone 0.235, italijanske lire 239.50.

Dunaj, 4. julija. (Izv.) Zagreb 65.27—65.33, Beograd 260.88—261.12, Berlin 49.45—49.55, Budimpešta 18.77—18.83, London 94.775—94.825, Milan 989.70—990.30, Newyork 21.474—21.486, Pariz 1785.50—1786.50, Praga 414.90—415.10, Sofija 134.95—135.05, Curih 4073.75—4076.20. Valute: ameriški dolarji 21.319—21.331, bolgarski lev 131.05—131.15, nemške marke 49.75—49.85, angleški funti 94.575—94.625, francoski franki 1779.50—1780.50, italijanske lire 981.70—982.30, jugoslovanski dinarji 259.98—260.22, romunski lei 125.94—126.06, švicarski franki 4048.75—4051.25, češkoslovaške krone 414.40—414.60, madžarske krone 18.98—18.95.

Zagreb, 4. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.37—0.39, Berlin 18.25—19.25, Budimpešta 7.25—7.50, Bukarešta 49—49.50, Italija 372.50—375, London 351—354, Newyork 79.25—80, Pariz 660—667.50, Praga 153—154, Svica 1500—1525, Varšava 1.75—1.85. Valute: Ameriški dolarji 77.50—78.80, avstrijske krone 0.40—0.44, češkoslovaške krone 152—154, francoski franki 660—665, napoleondori 225—230, nemške marke 20—21, romunski lei 48.50—49.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Devize: Berlin 18.85—19, Dunaj 0.385—0.39, Budimpešta 7.40, Bukarešta 49, Italija 372—375, London 354, Newyork 80, Pariz 665, Praga 152.50, Svica 1500.

ukinilo določbo, po kateri se bogoslovci in duhovni oproščajo vojaške službe. (Očitek je neupravičen in se opira na stare privilegije. Enakopravnost za vse. Op. ur.) Očita vladi, da ne plačuje dolgog katoliškim ustanovam, zlasti semeniščem, vsled česar so se ti zavodi zadolžili, da imajo že nad pet milijonov dinarjev primanjkljaja, dočim vleče vlada na drugi strani velike dohodke iz cerkvenih posestev. Potem govori tudi o slabem gmotnem stanju katoliške duhovščine, zlasti one, ki je na Koroškem delovala za narodno stvar in ki je sedaj na cesti. Pravi h koncu, da je vse to povedal iz ljubezni do naroda in do države. — Seja se je zaključila ob osmih zvečer. Prihodnja seja jutri dopoldne.

Za državo gre!

»Jutro« nadaljuje z napadi na naš list in nam predbaciva, da smo se v enem dnevu prelevili iz skrajnih separatistov v najbolj navdušene jugoslovanske centraliste. Pri tem pa v kaos svojega uvodnika zahteva, »da se temno ozadje te čudovite časopisne transakcije razčisti in pojasni« in da naj se javijo politični ljudje, ki bodo prevzeli odgovornost za »Jugoslavijo«.

Mi smo že včeraj navedli nekatera imena izmed ustanoviteljev »Jugoslovanskega novinskega delniškega društva«, ki zvane tako, da bi se morali ljudje, katerih roke so umazane od raznih poneverb, svinčenih afer, valutnih in izvoznih akcij, med — in povojnega verižništva, pred njimi z vso spoštljivo vestjo odkriti. Med »Jutrovci« samimi pa ni osebe, ki bi lahko nosila pred našim ljudstvom odgovornost za njihovo protiljudsko in protidržavno početje, protidržavno, ker z njim gonijo ljudstvo v vedno večje nezadovoljstvo in mržnjo proti ravno isti državi, za katere predstavnike se izdajajo.

Pa da se vrnemo k bistvu stvari. »Jutro« hoče s kosanjem raznih slankov v javnost vzbuditi dojem, kot da je »Jugoslavija« postala s spremembo lastništva nezvesta svojemu prejšnjemu stališču glede narodnega in državnega edinstva in v tej predpostavki psuje in hujska, kolikor mu moči dopuščajo. Vprašanje našega stališča napram narodnemu in državnemu edinstvu je z razvojem naših notranje-političnih razmer v tako nujni zvezi, da ne sme obstajati med ljudstvom, med katerim vrši naš list že tekom štirih let delo konsolidacije in poglobitve državne misli in medsebojnega kulturnega, gospodarskega in socialnega zblizanja, prav nobene nejasnosti. Svoje misli smo jasno formulirali že več ko enkrat, in pokazati hočemo samo, kako točno se strinjajo s programom, ki smo ga objavili zadnjo nedeljo na uvodnem mestu.

»Jugoslavija« je v petek 23. junija t. l. prinesla pod naslovom »Narodno in državno edinstvo« tudi sledeče vrstice:

»Pokazali smo, da narodnostno ujedinjenje pri nas še ni izvršeno in da je za enkrat pri nas še smešno govoriti o enem narodu, ki ga ni, ter nevarno, hoteti z nasiljem doseči, kar se da doseči le potom mirnega razvoja in dolgotrajnega sožitja, kjer bodo pa morali vsi zainteresirani deli pokazati mnogo dobre volje in mnogo, mnogo več in globlje razumevanja za naše narodnostne probleme, kot jih kažejo do sedaj naši državotvorci.« Ker sicer bomo razbili še ono, kar imamo: naše težko priborjeno politično državno ujedinjenje.

Naloga vseh dobrih Jugoslovanov — pristašev državnega našega edinstva ni z nasiljem poditi se za narodnostnim ujedinjenjem, temveč predvsem z vsemi možno varovati državno edinstvo in poglobljati, gojiti in utrjevati skupno državno zavest.

V proglasu »Našim čitateljem«, objavljenem v nedeljo 2. t. m. pa stoji: »Slobodna Tribuna« (isto velja tudi za »Jugoslavijo«) ni bila, ni in ne bo v službi nobene stranke, podpira pa vse akcije in vse grupe, ki so v stanu, da uredijo naše državno, društveno in gospodarsko življenje na teh temeljih.

Edinstvo naroda potom razvijanja jugoslovanske narodne zavesti in sprejetja jugoslovanskega imena za narod in državo.

Edinstvo in nerazdeljivost jugoslovanske države, brez hegemonije in brez separatizma, centralno vodenje in reprezentiranje, a decentralistično organiziranje v malem številu avtonomnih pokrajin, s posebnimi krajevnimi narodnimi predstavništvami.

Kje je tukaj torej levitev!

Vemo, dobro vemo, da bi gospoda okoli »Jutra« ničesar bolj ne veselilo, kakor če bi se mi res prelevili — v glasilo Union banke morda — in če bi kretili z našim listom med branilce političnih in gospodarskih pustolovščin, kakor je to storilo »Jutro«. Ker pa se je to preprečilo in do ostala »Jugoslavija« še nadalje zvesta svoji dosednji smeri, in ker je z združenjem z ostalimi listi, katere vodi in ustanavlja po vsej naši državi »Jugoslovansko novinsko delniško društvo«, postala del idejne sile, ki zastavlja vse svoje moči za preokret naših notranje političnih razmer na bolje in se trudi za pozitivno rešitev medsebojnih sporov v naši državi — plemenskih ali narodnih — naziv je popolnoma prostorskega pomena — zato »Jutro« besni.

Če bi se gospodje zavedali, koliko so ravno s svojimi nasilnimi ujedinevalnimi poskusi škodovali uresničenju narodnega edinstva, potem bi si pač premislili še katerikrat vzeti na jezik ti dve besedi. Pospravili bi svoje kovčke in se v srečo našega naroda in naše države zgubili enkrat za vselej iz javnega življenja, katerega so tako zelo okužili s svojim koristarstvom, korupcijami in aferami.

Italija je sprejela naše pogoje za izvedbo rapalske pogodbe.

PAŠIĆ ZA SKRČENJE NEUTRALNEGA PASU OKOLU ZADRA? —
MINISTER DR. KRSTELJ ODSTOPA?

Zagreb, 4. julija. (Izv.) Današnja »Riječ« poroča iz Beograda, da je italijanska vlada pristala na pogoje beograjske vlade glede izvedbe rapalske pogodbe in sprejetja konvencij, ki so se sklenile v Rimu. Danes so se v političnih krogih razširile vesti, da je ministrski predsednik Pašić sedaj načel

vprašanje zmanjšanja nevtralnega pasu okrog Zadra. Zaradi tega je minister ver dr. Krstelj poslal predsedniku demokratskega kluba Davidoviću in ministrskemu predsedniku Pašiću pismo, v katerem naznanja, da odstopa.

Antagonija med Zagrebom in Beogradom.

UTISI POSLANCEV, KI SO OBISKALI ZAGREBŠKI VELESEJEM.

Zagreb, 4. jul. (Izv.) »Slobodna Tribuna« doznava iz Beograda, da se je del poslancev, ki so posetili zagrebški veliki semenj in se povrnil v Beograd, izjavil, da sicer niso bili razočarani, vendar pa da so odnesli iz Zagreba neprijeten vtis, to pa zaradi tega, ker so se jih v Zagrebu izogibali politični krogi in

tudi prebivalstvo. Prišli so do prepričanja, da je razmerje med Beogradom in Zagrebom nemoralno in nemogoče in da je treba to vprašanje na vsak način rešiti. Le zato, ker se nič ne stori, da se to vprašanje reši, so ekstremni elementi na eni in na drugi strani dobili premoč.

PREDAJA GORNJE ŠLEZIJE POLJSKI.

Katowice, 4. julija. (Izv.) Včeraj so v Rybniku merodajni činitelji zopet podpisali zapisnik, po katerem

se poljski republikli izročajo na podlagi versailske mirovne pogodbe in sklepa vlesil, z dne 20. novembra 1921 priznana ozemlja Gornje Šlezije.

Dr. Otokar Rybář:

Državni prazniki in Nemci.

Mnogokrat je v naših listih čitali, kako ob državnih in dinastičnih praznikih ta ali oni Nemec ni razobesil zastave ali pa da je bila razobesena zastava premala.

Zgajanje nad takimi znaki nezadovoljstva Nemcev s sedanji razmerami dela morda čast patrijotičnemu čustvovanju dotičnih poročevalcev, ni pa opravičeno in še manj umestno s stališča slobode, okusa in razumne politične taktike.

Spomnimo se vendar, kako so nam bili odurni in kako smo zaničevali in sovražili tiste Nemce in še bolj tiste naše rojake, ki so nam ob sličnih priložnostih pod pokojno Avstrijo očrtali pomanjkanje avstrijskega patrijotizma in državne oblasti opozarjali na našo nelojalnost. Zgajali smo se nad njihovim denuncijanstvom in volunostvom, kakor smo njihovo počenjanje imenovali t. j. film citrali nemški rek:

Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant.

Občudovali in slavili pa smo tiste, ki niso skrivali svojih pravih, državi in dinastiji neprijaznih čustev. Ali nismo ravnokar z največjimi častmi prepeljali iz tujine in po kopali truplo moža, ki je, akoravno avstrijski oficir, prikazal v pravem svetlu odurni avstrijski režim v tistokrat še podjarmljeni Hercegovini?

Pomislimo tudi, kako težko je našim bratom na Primorskem, ko morajo pod pritiskom laških oblastij in pod divjim terorjem fašistov ob laških državnih praznikih razobesiti laške trikolore in se po svojih zastopnikih klanjati laškemu kralju. Da si rešijo nago življenje, so prisiljeni, kakor smo ravno te dni čitali, izjavljati pripravljenost, da na slovenskem Krnu, v domovini našega Simona Gregorčiča, popravijo od neznanega, a najbrž fašistično-provokatorske roke pokvarjeni spomenik podjarmljenja naše divne soške doline, doseženega vključno večno sramotnemu porazu pri Kobaridu.

Pa se nahajajo pri nas ljudje, ki štejejo našim rojakom tako postopanje v veliko zlo; ob enem pa se morda ravno isti zgražajo nad ravnodušnostjo naših Nemcev napram našim državnim slavnostim in najbrž obžalujejo, da še nimamo takih fašistov, ki bi s koli vtepali Nemcem ljubezen do naše države in jih z razbijanjem šip in požiganjem domov silili, da manifestirajo za jugoslovansko državno idejo.

Ali nam ni žalostna zgodovina a. o. monarhije dovolj jasno pokazala, da prisiljeni in izsiljeni patrijotizem ne samo ne koristi, temveč da je ravno obratno največja nevarnost za državni obstoj, ker vara vladajoče kroge in jih dela slepe za resnično stanje v državi?

Ali bi nam bilo res pomagano, ako bi Nemci hlinili jugoslovanski patrijotizem, ko dobro vemo, da ga nimajo in ne morejo imeti, ker ne morejo svoje prepričanje menjati kakor se menja srčaje? Drugačno njihovo postopanje bi bilo nenaravno in — neznajčno.

Ako je naša država res tako moderna, slobodna in demokratična, kakor se nam to vedno zatruje, potem moramo tujerodcem vsaj to pravico priznati, da ob izvestnih priložnostih ostanejo doma. Seveda smemo in moramo z vsoto strogostjo onemogočiti vsako njihovo protidrjavno manifestacijo, vsak poskus sprejembe sedanjega stanja. Mi od Nemcev lahko zahtevamo, da bodo v naši državi mirni državljani, ne smemo jih pa siliti, da bodo za njo tudi

navdušeni in da zanjo manifestirajo. Mi imamo sicer danes moč, da jih ponižamo in prisilimo do njim zopernih dejanj, toda s tem si ne pridobimo ljubezni, temveč le srd in zagriženo sovražstvo. Ljubezni se enostavno ne da izsiliti.

Vdanost do naše države dosežemo tudi s strani Nemcev, izvzemši seveda fanatične pangermane, le če se bodo v naši državi počutili dobro, če jim ne bomo dali ob vsaki priložnosti občutiti, da so pod tujim jarmom. Ako so svojčas v tem oziru ravno proti nam Slovincem grešili, ne smemo mi delati iste napake in istih grehov, kajti potem ne bi se smeli čuditi, če bi enakim grehom sledila ista strašna kazen, kakor je zadela Nemce.

Ne zgražajmo se torej več nad pomanjkanjem jugoslovanskih zastav na nemških hišah, temveč čakajmo mirno na dan, ko jih bodo Nemci prostovoljno razvijali.

Govor

nar. poslanca A. Brandnerja v skupščini 30. jun. t. l.

Bolnica.

Če tudi bi ne bilo denarja, za humanitarne institucije in za bolnice se ga mora preskrbeti. Imamo pa izkušnje, da finančni minister nima srca, ko gre za humanitarne zavode. On še vedno misli, da živimo v letu 1919 in na tej osnovi dovoljuje kredite bolnicam, ne pomisli pa, da je draginja od tega leta narasla za najmanj 300 odstotkov. Sedaj so se dovolili naknadni krediti, ki pa so nezadostni, ker so samo v Sloveniji bolnice zadolžile za 5 milijonov dinarjev. (Poslanec Deržič: Vi vzdržujete fašiste in dajete iz dispozicijskega fonda denar ljudem, ki ubijajo naše državljane!) Tu je tudi medicinska fakulteta v Ljubljani, ki ne more opremiti svojega anatomskega inštituta, ker ne razpolaga z zadostnimi krediti. Razmere so tako obupne, da so morale vse slovenske stranke, z demokratično vred, apelirati na javnost in prositi za pomoč. Prosim g. finančnega ministra, da upošteva to prošnjo in da prispeva iz dispozicijskega fonda v to svrhu.

Berza rada v Ljubljani.

Tudi delavstva se ne godi boljše. V tem oziru omenjam, da bo ljubljanska berza rada morala 1. avgusta na ulico, ker država ne plača najemnine za prostore, ki jih ima ta zavod v najemu. Sedanja vladna večina, ki sloni na kapitalističnih načelih, zavira tudi razvoj našega trgovstva in industrije. To kaže najbolj slučaj profesorjev na trgovskih šolah v Sloveniji, ki še niso prejeli od 1. januarja naprej honorarjev za nadure, čeprav jim to gre po zakonu. (Medklic: Tudi učitelji v Dalmaciji niso prejeli že štiri mesece svoje plače.)

Carinsko postopanje.

Finančni minister je govoril o srbskem carinskem zakonu, ki se je razširil na vso državo, da je zelo modern. Reči pa moram, da postopanje carinskih organov nikakor ni moderno, temveč skrajno reakcionarno. Pri nas se dogajajo slučaj, da trgovci ne morejo dobiti blaga pravočasno, ko traja sezija. Imamo mnogo pritožb tudi od strani strážnikov in kontrolnih organov, ki so ujeli verižnike in zelenase. Ti bi morali po naredbi generalne direkcije carin prejeti gotove nagrade.

Povišanje železniških tarifov.

Da povečate nevoljo ljudstva in da stvorite draginjo nezno, ste povišali železniške tarife za 50 od-

stotkov. To ni prava pot. Minister bi moral poseči po drugih sredstvih. V prvi vrsti bi moral naložiti visok davek na alkohol, kar je priporočljivo tudi z ozirom na narodno zdravje. Opozoril sem tudi ministra na takozvano Valutenumsatzsteuer, ki nese avstrijski republikli velike dohodke. Dalje je treba, da se izvrši oddaja premoženja. Kdor ima več premoženja, naj več žrtvuje v državne namene. Samo po sebi se razume, da zahtevamo izenačenje davkov v celi državi. Državna blagajna naj razdeljuje pokrajinam pomoč po potrebi. Toda dohodki morajo biti enako razdeljeni na celo državo. Dalje so tu javni nameščenici, za koje je demokratska stranka pri volitvah kazala toliko zanimanja. Njih današnje stanje je obupno. Tako ravnanje demokratske vlade bi mi moralo biti iz strankarskega oziroma prijetno. Toda z državnega vidika nisem zadovoljen s tem stanjem.

Razpust ljublj. občinskega sveta.

Z razpustom ljubljanskega občinskega sveta je vlada preprečila, da pošlje Ljubljana h kraljevi poroki svojega zastopnika. Hvala za tako dinastično delo! Za Ljubljano je ista vlada prirojila volilni zakon, po katerem ne odločuje čisti proporc, temveč relativno največja stranka. Zakon se je forsiral iz gole strankarske zagriženosti in brez oziroma na naša obmejna mesta Ptuj, Maribor in Celje, ki bodo v nevarnosti, da pridejo v anacionalne roke. Razpust občinskega sveta je izzval tako ogorčenje v prebivalstvu in pri občinskih svetovalcih, da je bila na poslednji seji, dne 23. maja sklenjena protestna izjava, v kateri se naroča bivšemu županu, naj kot član mednarodne zveze županov obrazloži vzroke svojega izstopa v posebnih spomenici. Tako bo tedaj ves svet videl, kako se vlada v naši državi. Če se bo hotelo tudi po volitvah v oblastne skupščine vladati s komisarji, potem bo treba v prečasnih krajih poskrbeti precej veliko število takih komisarjev.

Jugofašisti.

In končno naša fašistiška organizacija O teh organizacijah vem, da si ne upajo v neosvobojeno ozemlje. Nikdar še niso stopile na Reko, da bi ščitile naš element proti Italijanom. Tam bi bilo mesto zanje. Za nas pomenja nacionalizem ljubezen do naroda, delo za narod na prosvetnem, socialnem in ekonomskem polju. Vaš nacionalizem pa oživlja staro geslo »borbe na nož« proti lastnim bratom. Naše ljudstvo je z vlado nezadovoljno. Ogromna večina istega je za državo, za sedanj sistem pa je le neznatna manjšina. Zato bom v smislu vseh onih Slovincem, ki so za narodno in državno edinstvo proti sedanjemu režimu glasovali proti predloženi dvanajstini. (Konec.)

Gospodarske vesti.

+ Bogata letina za češnje v Bosni se obeta letos. Drevje je izredno obloženo. Tudi v Hrvatski in Sloveniji kažejo češnje prav dobro.

+ Koliko papirnatega denarja je v prometu. Naša Narodna banka izkazuje s 15. junijem 4748 milijonov novčanic v prometu, torej za 58 milijonov manj kot v prejšnjem izkazu, kar bi naj pomenilo, da se polagoma saniramo.

+ Izvoz moka iz Madžarske. Madžarska vlada je dovolila izvoz 300 vagonov pšenične moka (št. 0). Izvoznice so že izdane.

+ Uvoz mineralnega olja prost. Ministrstvo je odpravilo izdelovanje posebnih dovoljenj za uvoz mineralnega olja. Vsakdo, ki ima protokolirano firmo ter plačal zapadle davke, sme brez nadaljnjega dovoljenja uvažati mineralno olje.

+ 400.000 vagonov žita iz Rumunije je dovolilo trgovsko ministrstvo letos izvoziti. Od izvoza bo imela državna blagajna čez 21 milijard dohodkov.

Politične vesti.

Himafšina.

Dr. Žerjav & dr. Kukovec.

Ko so ljubljanske stranke stvorile takozvano koalicijsko delo ter v isto pritegnile tudi slovensko ljudsko stranko, tedaj so kričali demokracije po svojem časopisu do hripavosti, kako nagnjena je zveza naprednih elementov s klerikalci. In glej, danes pa proglašajo v »Jutru« (»Jutro« 4. julija) kako so v Mostah dobili na skupni listi s klerikalci 2 odborniški mesti. Torej oni najčistejši zagovorniki naprednosti in jugoslovanskega državnega edinstva so se zvezali s črno reakcijo i s federalisti ala Korošec. Kratka je pamet demokratskih ribičev pri »Jutru« s katero ribarijo v slovenskem narodu. Si velja zapomniti za bodoče občinske volitve v Ljubljani.

Demokrat o narodnem edinstvu.

V 86. sednici Narodne skupščine, ki se je vršila 30. junija, je znani demokratski poslanec dr. Sečurov izrekel sledečo sodbo o Slovincih: »Vi (Slovinci namreč) živite na račun drugih pokrajin!« Tako torej: potem, ko so demokraciji opljuvali v Beogradu slovensko ljudstvo, našo kulturo in njene duševne voditelje, prihaja sedaj dr. Sečurov ter nam predbacuje, da živimo od miloščin drugih pokrajin! Znano pa je, da je proračun slovenskih pokrajin visoko aktiven ter da bi se nam v slučaju, ko bi imeli samo eno avtonomno oblast, ne bilo treba bati za slovenske bolnice, univerzo in druge kulturne priprave, ki jih sedanja vlada načeloma ovira in duši, da tako v najkrajšem času izbriše sledove duševnega dela naših prednikov.

Dostojne pravice.

Našemu političnemu življenju je bila rezervirana predprava, da uvede v pravno znanost pojem dostojnih pravic. Tako je namreč gospod Velizar Janković kot minister poljedelstva izdal uredbu z zakonsko obveznostjo, da imajo družine vseh bivših in izvršujočih ministrov poljedelstva, dosmrtno pravo na živila iz državnih ekonomij za polovično ceno. Isti državnik je kot minister saobračaja izdal zakon, da imajo družine vseh bivših in izvršujočih ministrov saobračaja dosmrtno pravico na brezplačno vožnjo po državnih železnicah.

Odkrito »Jutrovo« priznanje, po domače neumnost.

V večeršnjem uvodniku proglašajo »Jutrovske« sociološke in državopolitične korifeje, da pomeni slovenska narodna individualnost popolno negacijo jugoslovanskega narodnega edinstva! Lepe sadove bo rodilo njihovo državotvorno delo, ako bodo razglašali take resnice (in oni to smatrajo, da je resnica!) med slovenskim narodom. Naj gre do z zanikanjem srbske narodne individualnosti med srbsko ljudstvo. Bodo videli, kaj da bodo doživeli.

Apostoli demokratizma.

Po preobratu je vse pričakovalo, da bodo z žerjavi vred priletela iz zapadne Evrope tudi demokratska načela in da bo nova stranka demokratizma postala z resnim in doslednim delom hrbenica jugoslovanske države. Njena vdanost demokraciji načelom pa je na žalost v kratki dobi postala tako piškava, da vlada že pol leta in da nikakor neče zapustiti vladnega stolca, dasi razpolaga kot koalicijska vlada (!) samo s 150 poslanci in to v parlamentu, ki šteje 419 poslancev. Čudimo se, da prehaja najvišji ustavni faktor v naši državi preko tega dejstva!

Ko so v februarju ljubljanski občinski svetovaleci vzdignili hrušče proti znani izjavi dr. Žerjava, s katero je odrekel kot izvršujoči minister ljubljanskemu mestu in prebivalstvu vladno pomoč, ker isto ne soglašajo z demokratsko stranko, tedaj so delali bolnemu ministru veliko krivico kajti kako pride on do tega, da se samo njega napade, medtem ko se njegovega prijatelja dr. Kukovca pušča pri miru, ki je tudi in sicer pred enim letom izjavil narodnemu poslancu A. Brandnerju v skupščinski zgradbi, da vlada ne bo mogla predložiti župana v potrdilo vladarju, ker je Brandnerjeva stranka glasovala proti ustavi.

Nadaljevanje državljanske vojne na Irskem.

Dublin, 3. julija. (Izv.) Redne vladne čete so ujele več uporniških predstraž in otvorile silovit napad na ustaške posadke na sackvillski cesti.

Pariz, 3. julija. (Izv.) »Matin« javlja iz Belfasta: Redne čete, ki operirajo v bližini Litvela, so se po daljših pogajanjih z ustaši udale. V grofiji Tonnegal so republikanske čete zasedle strateško važne točke v okolici Raplosa in Convoya. Čete so toliko močne, da ni misliti na udajo. Kakor poročajo iz London-Derryja, so dospeli tja mnogobrojni republikanci vojaški begunci, katere je ulsterska policija takoj razorožila.

Ruska delegacija v Haagu ne more odgovoriti na vprašanje o privatni lastnini.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Kakor poročajo »Temps« iz Haaga, se je plenarna seja komisije za zasebno lastnino, ki je bila sklicana za danes dopoldne, preložila za nekaj dni ker je ruska delegacija izjavila, da ne more odgovoriti na izročeno ji vprašalno polo.

Berlin brez časopisja.

Berlin, 3. julija. (Izv.) Zaradi splošne stavke črkostavcev danes zjutraj ni izšel noben list. Izšel je le en list s poročili, ki ga izdaja komisija strokovnih organizacij. List objavlja program demonstracije, ki se vrši v terek popoldne. Ta program so sestavile strokovne organizacije in vse tri berlinske socialistične stranke. Ta manifestacija bo tokrat v zapadnem delu Berlina.

Združitev Cipra z Grčijo.

Limosol (Ciper), 3. julija. (Izv.) Narodna skupščina je soglasno sprejela resolucijo, ki zahteva združitve z Grčijo.

Pobijanje draginje na Madžarskem.

Budimpešta, 3. julija. (Izv.) Pred prehodom na dnevni red je na današnji seji narodne skupščine interpeliral poslanec Štefan Rakovszky celokupno vlado zaradi strašne draginje in je od nje zahteval energičnih odredb. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da je draginja treba v prvi vrsti pripisati poslabšanju madžarske valute. Vlada pa je odločena tam, kjer se cena živilom brez vzroka navija, potem ministrstva za prehrano nastopiti z vsoto odločnosti.

Protest proti reduciranju plač nameščencem Mestne hranilnice.

Načelstvo NSS je v svoji izredni seji, dne 3. julija soglasno sklenilo, da vloži po svojem parlamentarnem zastopstvu najodločnejši protest proti nepostavni in nesocialnemu odloku ljubljanskega oddelka ministrstva za trgovino in industrijo, da se znižajo nameščencem mestne hranilnice v Ljubljani službeni prejemki za 20 do 100 odstotkov.

Klofač

o narod. socializmu.

(Nadaljevanje.)

Le v vzgoji in prevzgoji je rešitev. Zato pa mora naša stranka danes, ko ni primorana, kakor v stari Avstriji, vse svoje delovanje osredotočevati na politične akcije, obračati svojo pozornost kulturni propagandi in vzgojnemu delu. Našo »Osrednjo delavsko šolo« čakajo velike naloge in njeno delovanje mora biti decentralizirano. Cela stranka pa mora začeti energičen boj za novo šolo, zato, ker s to šolo, ki smo jo podedovali po Avstriji, ne vzgojimo v naraščajoči demokratični in republikanski duha. Začetni moramo pri otrocih in mladini; temu pa niso kos niti današnji vzgojitelji, najmanj današnje univerze, ki so — z malimi izjemami — trdnjave kastovske in neverjetnega konservativizma, nazadnjaštva in nedemokratičnosti. Demokracija vzgoje, ki je toliko naredila za razvoj Amerike, ne sme pri nas ostati le program in zahteva, temveč mora

poskrbeti za to, da se uresniči.

Od mladine si želimo, da bi Pulpanu ne le postavljala spomenikov, ampak, da bi kazala razumevanje za to, kar je Pulpan hotel. Ravno on je bil glasnik novega notranjega socializma. Mladini, kateri je v Avstriji zadostoval antimitaristični radikalizem, je treba danes dati več in pripravljati v nji ono generacijo, ki bo neobremenjena z predsodki in zmotami minulih dob ponesla naš prapor častno k novim zmagam. Naša mladina je bila vedno ponosna naše stranke, imeli smo vedno najidealnejšo mladino, danes trpi še vsled naglega prehoda od destruktivnega in revolucionarnega ozračja do ozračja ustvarjajočega pozitivnega dela v lastni državi, ki od nas vseh zahteva potrpežljivega vztrajnega dela, ne pa gesel in gest: je torej še nekaj nemir in zmeda v mislih, kar pa je zopet dokaz življenja, ti soč misli se priglaja k besedi, ki se spoprimejo, toda končno pa bodo zavladale le te misli, ki pomenijo resnični napredek in so vredne mladine, ki ima vedno malo toplejšo kri kakor mi. katerih mladost je že mi-

nila. Zelo me veseli, da naša mladina deluje kulturno, verujem, da bo ona prva razumela naš klic po preporoju. Založniška delavnost naše mladine je že danes hvalevredna, treba je le še natančnejše in sestavne izbire knjig in brošur. Potreba nam je stalnega založništva in podvremi moramo kontroliti to, kar se izdaja. Danes še pogrešamo reda v tem oziru, na katerem pa mnogo leži.

Delavska gimnazija dela nam vsem čast. Ni to sicer še naš ideal, imamo še mnogo zaprek, toda mladino lahko zagotavljamo, da ne ostanemo sredi poti, ki smo jo nastopili. Tudi skautingu mora stranka posvečati večjo pozornost, toda pri tem bo treba gledati na to, da se bo skauting verno držal meja naše stranke, da bo njen sestavni del in v gotovem oziru njena moralna šola.

O naši žurnalistiki danes ne bom govoril. Moramo jo seveda zboljšati in izpopolniti. — Naša revija »Narodna kultura« naj bo idejni dedič Pulpanovega »Novega človeka«.

Za žensko gibanje smo kazali razumevanje že davno prej, predno

so dobile žene glasovalno pravico, torej že pred leti, ko smo pomogli ženam k prvemu poslanskemu mandatu. Prepričani smo, da najdemo v češki ženi, ki je vedno kazala toliko smisla za pravičnost in človečanstvo, sodelovca in sobojevnika tudi tam, kjer gre za socialno pravičnost. Nekaj nenavadnega je, ako stoji žena politično in socialno v črti fabrikantov in bančnih ravnateljev. Naše žene dobro vedo, da poslačevanje ni vse. Lepo se nam uveljavljajo tudi v mestnih svetih in pri podrobnem delu v njih vidimo mnogo tvorne zveze sile. Posrečen kurz za praktično vzgojo žene v Kovovcih je lep vzgled za vsa mesta. Gotovo najdemo še dosti zanemarnjenega polja, na katerem bo treba orati ledino. In moške pa niso mogli še pozabiti, kaj so bile naše žene za časa vojne in po vojni. Dobra mati, dobra vzgojiteljica otrok, izvrstna gospodinja v rodbini, to so naše žene vedno bile in ostanejo, brez nje in njenih lepih lastnosti bi ne bilo tako velikega napredka pri češkem narodu in ne bi bilo njegovega osvobodjenja.

In moške moramo ta delež žene

v življenju našega naroda odkrito priznati. Moramo smatrati ženo za svojega enakopravnega sodelavca in se po tem ravnati v svojem obnašanju napram njim. Ne bojimo se reči, da žena zasluži več spoštovanja in priznanja kakor se ga ji je doslej izkazovalo. Moške, ki ne spoštujejo mater svojih otrok, vzgojiteljice našega naraščajajočega in gospodinj, na katerih ravno sloni najtežje breme urejene rodbine, niso vredni, da bi bili v naši stranki. Jaz sem vedno povdarjal, da možki, ki se ne briga za svojo rodbino, pa pravi, da hoče delati za narod, mi je zopern. Najprej se brigaj za rodbino in spoštljivo snemi klobuk z glave pred ženo, ki pojmuje kaj pomeni redna rodbina za narod in za nas vse. Delavec ali nedelavec, ki v sobotah ali po izplačilu zapije denar, ženo pa odpravi z nekaj krajčariji, ni in ne more biti socialist. To je malopridnež in ako tepe ženo svojih otrok, je izmeček, ki spada v kaznilnico.

(Dalje prih.)

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Brigadir se je razkošatil in se skrivnostno ozrl na poslušalce; pripravljaj se svoj veliki uspeh.

»To še ni vse. Ko smo ga vlekli po dvorišču, je hotel vreči denarnico od sebe. Na srečo sem jaz odpiral oči ter sem o pravem času zapazil njegov namen. Pobral sem denarnico, ki je padla v gredo tam blizu vrat; evo je. V nji je bankovec za sto frankov, trije ludorji in sedem frankov drobiža. Vse to, čeprav je znano, da lopov včeraj ni premogel beliča...»

»Kako veste, da ne?« je vprašal gospod Courtois.

»Hudimana, gospod župan, saj mi je povedal sobar François, da si je izposodil od njega petindvajset frankov za potrošek na gostilni!«

»François naj pride,« je velel preiskovalni sodnik.

In kakor hitro se je pojavil sobar, ga je napadel z vprašanjem:

»Veste li, ali je imel Guespin včeraj kaj denarja?«

»Tako malo, gospod,« je odgovoril sluga brez obotavljanja, »da me je prosil popoldne za petindvajset frankov, rekoč, da nima niti za vlak in ne more na svatbo, ako mu jih ne posodim.«

»A nemara je imel kak prihranek, stotak na primer, ki mu ga je bilo žal zdrobiti?«

François se je nasmehnil in nejeverno zmajal z glavo.

»Guespin,« je dejal, »ni tiste sorte človek, ki bi umel polagati denar na kup. Vse, kar zasluži, požene z ženskami in zakvarta. Baš pretekli teden ga je prišel kavarnar tirjat za dolg in mu je zagrozil, da pove gospodu grofu, ako ne plača.«

Videč učinek svoje izpovedbe, je sobar naglo popravil:

»Tega ne povem zato, ker bi hotel nemara škoditi Guespinu; saj sem ga imel do današnjega dne za dobrega človeka, dasi je tako lehkomieln; res je nekoliko vihal nos in se postavljaj s svojo vzgojo — — —«

»Opravili ste,« je kratko velel preiskovalni sodnik in prekinil Françoisova izvajanja.

Sobar je odšel.

Guespin se je med tem osvestil. Preiskovalni sodnik, oče Plantat in župan so radovedno opazovali izraz njegovega obličja, dočim ga je tipal doktor Gendron za žilo.

»Podoba zle vesti in strahu pred kaznijo!« je zamrmral župan.

»Nedolžnost, ki se ne more izkazati!« je tiho odgovoril oče Plantat.

Preiskovalni sodnik je slišal oba vzklika, a se je naredil gluhega. Njegova sodba še ni bila ustanovljena, zato ni hotel opredeliti svojih dojmov z besedo.

»Ali vam je odleglo, prijatelji?« je vprašal doktor Gendron Guespina.

Nesrečnež je pokimal. Nato se je ozrl s plašnim pogledom človeka, ki meri globino brezdna, v katero je padel, in je zaprosil, potegnivši si roko preko oči:

»Dajte mi piti!«

Prinesli so mu kozarec vode; izpraznil ga je v dušku, z vsemi znaki neizrekljive slasti. Nato je vstal.

»Ali ste sedaj zmožni odgovorjati?« ga je vprašal sodnik. Guespin se je s težavo držal na nogah, oprlaj se na hrbet praznega naslanjača. Toda nervozni trepet njegovih rok je pojemal; odgovarjal je, popravljaje hkrati svoj vnanji nered.

»Veste li, kaj se je zgodilo v minuli noči?« je izpregovoril sodnik. »Umorili so grofa in grofico Trémorelsko. Vi, Guespin, ste odšli včeraj hkrati z ostalimi grajskimi posli, a ste se ločili od njih ob devetih na Lyonski postaji; in zdaj se vračate sami domov. Kje ste prebili noč?«

Guespin je molče pobesil glavo.

»A to ni še vse,« je nadaljeval sodnik. »Včeraj ste bili še brez denarja; to je splošno znano. Danes ste imeli pri sebi sto-sedeemdesetdeset frankov. Kje ste dobili te novce?«

Nesrečneževе ustnice so se zgenile, kakor bi hotele odgovoriti, a hipna misel mu je zadržala jezik. Molčal je.

»Še nekaj,« je povzel sodnik. »Kaj pomeni naslov trgovine z železnino, ki so ga našli v vašem žepu?«

Guespin je obupno mahnil z rokami ter zamrmral:

»Nedolžen sem!«

»Opozarjamo vas,« je naglo pripomnil preiskovalni sodnik, »da vas še nisem obtožil. Kaj ne, vedeli ste, da je prejel grof v teku dneva večjo vsoto denarja?«

Grenak smehljal je preletel Guespinove ustnice, ko je odgovoril:

»Vidim, da je vse zoper mene.«

V salonu je vladalo globoko molčanje. Zdravnik, župan in oče Plantat se niso upali geniti od strasne radovednosti. Ni je menda na svetu razburljivejše stvari od teh neisprosnih borb med pravico in človekom, ki je osumljen zločina. Vprašanja se zde katerikrat brezpomembna, odgovori vsakdanji; in vendar se skriva v slehernem usoden pomen. Vsak najmanjši gib in najnežnejši drhtljaj obraza je igra za življenje ali smrt. Nagel blisk oči izdaja dobljeno ugodnost; jedva slišna izprememba glasu je morda priznanje.

Da, takšna zaslizba je enaka dvoboju, in prva zaslizba še prav posebno. Nasprotnika se odkriva v duhu otipavata, tehtata in ocenjujeta; vprašanja in odgovori se križajo nekam medo in negotovo kakor meča dveh bojevnikov, ki še ne poznata drug drugega sile; toda kmalu se ogreje njiju boj; ob živnetu mečev kakor besed se nasprotnika razvnameta, napad postaja srditejši, odboj gnevnejši, zavest nevarnosti ugasne, in če so druge vrline enake, ostane zmaga tistemu, ki si ohrani večjo hladnokrvnost.

Hladnokrvnost gospoda Dominija je bila tolikšna, da je morala pripraviti človeka v obup.

»Nu,« je povzel po kratkem premolku, »kje ste prebili noč? Odkod imate denar? Kaj pomeni ta naslov?«

»Ah!« je zavpil Guespin z onemoglo jezo, »saj mi ne bi verjeli, če vam tudi stokrat povem!«

Preiskovalni sodnik je hotel zadati novo vprašanje; toda Guespin ga je prehitel.

»Ne bi mi verjeli,« je povzel z očmi, leskečočimi od gneva; »kdaj pa verjame človek vaše sorte človeku, kakršn sem jaz? Prošlost imam, kakor pravite spodobni ljudje. S to besedo zapečatite človeka, bodisi da zavisi bodočnost od prošlosti. Nu da, resnica je: razuzdanec sem, kvartac, pijanec in lenuh. A kaj zato? Res je tudi, da sem stal pred policijskim sodnikom in sem bil obsojen zaradi kaljenja nočnega miru in javnega pohujšanja... a to menda ni dokaz! Če sem pogubil

svoje življenje, komu sem storil krivico razen samemu sebi? Moja prošlost! Kakor da nisem delal zanjo dovolj težke pokore!«

Guespin je bil zdaj pri polni pameti; izražal se je z divjo strastjo, ki ni ostalo brez vtiska na poslušalce.

»Moj položaj ni od nekdaj tak, da moram služiti drugim ljudem,« je povzel. »Oče mi je živel v dobrih razmerah; bil je malone bogat, lastnik velikih vrtov v saumurski okolici, in je slovel daleč okrog za najboljšega vrtnarja. Dali so me v šolo, in ko mi je bilo šestnajst let, sem vstopil pri tvrki Leroy v Angersu, da bi se tam naučil svojega poklica. Štiri leta pozneje me je vse hvalilo, da imam v tej reči talent. Toda v nesrečo mi je umrl oče, vdovec že nekaj let. Ostavil mi je za najmanj stotisoč frankov izvrstnih zemljišč; prodal sem jih za šestdesettisoč gotovega denarja in se odpeljal v Pariz. Kakor nor sem bil tiste čase. Imel sem pohlep po zabavi in uživanju, ki ga nič ni moglo utešiti, železno zdravje in dovolj denarja. Mislim sem, da mi zadošča šestdesettisoč frankov za vse večne čase.«

Guespin se je prekinil in zamrmral čisto tiho: »To so bili dobri časi.«

»Tistih šestdesettisoč frankov,« je povzel, »sem poganjal osem let. Prišel je dan, ko nisem imel več beliča in sem vendar hotel nadaljevati svoje življenje... Saj me razumete, kaj? In takrat se je zgodilo, da so me neko noč pobrali redarji. Tri mesce sem dobil. Moj akt vam je na razpolago pri policijskem ravnanstvu v Parizu. Iz njega zveste, da sem pal po svojem izpustu iz ječe v sramotno in gnusno bedo velikomestnih glo-bin... Povem vam, da sem živel med zvodniki, lopovi in blodnicami. Vse to je res.«

Dični župan je kar drcenel.

»Bog nebeški!« je pomislil. »In pošten človek je vsak dan v nevarnosti, da sam pripelje takega propalico pod svojo streho!«

Preiskovalni sodnik je molčal. Čutil je, da živi Guespin eno tistih redkih trenutij, v katerih se človek izpozablja in odkriva svojo notranjost do najglobljega kotička.

»Nečesa pa vam moj akt ne pove,« je nadaljeval nesrečnež. »Ne pove vam, kako sem se skušal otresti zavrženega življenja, ki se mi je studilo. Ne pove vam ničesar o mojih prizadevanjih in naporih, o mojem obupnem kesanju in mojih padcih nazaj. Da, prošlost je težko breme, če je enaka moji. Nu, končno se mi je posrečilo, da sem se vrnil k svojemu poklicu. Spreten sem in ljudje so mi dali dela. Bil sem zaporedoma v štirih službah, dokler me ni spravi eden mojih prejšnjih delodajalcev semkaj. Godilo se mi je dobro. Res sem potrošil svoj mesečni zaslužek vedno že naprej... a kaj hočete, nihče ne zleze iz svoje kože! Vprašajte le, če je imel kdaj kdo pritožbo zoper mene...«

Znano je, da so izmed zločincev najbolj nevarni tisti, ki so bili deležni boljše vzgoje ter so živeli kdaj v udobnih razmerah. S tega vidika se je zdel Guespin posebno opasen človek.

Tako so ugibali poslušalci, dočim si je on otiral potno čelo.

Gospod Dominij pa se ni dal odvrtiti od svojega napadalnega načrta.

(Dalje prih.)

Kdor vporablja

Zlatorog milo

podaljša trajnost svojega perila.

R. Bunc in drug

Celje - Ljubljana - Maribor

DUNAJSKA TVORNICA KLOBUKOV
išče za ustanovitev tvornice v Jugoslaviji
kompanjona s ca 100.000 Din
kapitala in 2-3 lokale
Ponudbe pod A. F. Wien VIII. Mondscheingasse.
Postlagernd.

PRODAJA
starega brzojavnega in telefonskega gradiva.
Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani ima na prodaj večjo količino starega brzojavnega in telefonskega gradiva in sicer:

- 1600 dvojnih kljukastih nosilcev ogrskega vzorca E.
- 215 enojnih kljukastih nosilcev ogrskega vzorca E.
- 2900 krivih natičev B, ki so bili pobrani iz nemških prečnikov.
- 119 prečnikov D nemškega vzorca.
- 3160 kljukastih nosilcev ogrskega vzorca D.
- 170 kljukastih nosilcev ogrskega vzorca C.
- 6400 steklenih izolatorjev B.
- 114 praznih kabelskih vreten.
- 179 prevodnih omarič za električne vode.
- 200 železnih nosilcev B z izolatorji.
- 1 voz.
- 2586 kg 5 mm debele železne zarjavele žice.

Kdor želi natančnejših pojasnil in podatkov o tej stvari, naj blagovoli povprašati v **brzojavnem skladišču, Trg Sv. Jakoba 3 (Virantova hiša) na dvorišču.**

The „OLIVER“ najboljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga: IVAN GAJŠEK, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Prva slovenska tvornica lesenih žaluzij

Weissbacher

lesnoindustrijska družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 66.

izdeluje vsakovrstne žaluzije in sprejema vsa v to stroko spadajoča popravila.

Telefon 114. Brzjav: Weissbacher - Ljubljana.

Gospodarska zveza v Ljubljani

(mlekarski oddelek)

nudi iz svojih mlekar in sirarn cenj. trgovcem in konsumentom po najnižjih dnevnih cenah:

- 1. domači ementalški sir, polnomastni, trapistovski, polmastni
- 2. groyerski in tilsitski sir, sir Imperial,
- 3. joghurt in z dvojno smetano;
- 4. namizno in čajno maslo, joghurtovo kislo mleko, sveže pastirizirano mleko itd.

Ima v zalogi vse mlekarske stroje in potrebščine za preiskušanje mleka, za izdelovanje masla in raznih vrst sira za mlekarne in gospodinjstvo.

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh niansah tovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Šelenburgova ul. št. 4.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Ustanovljeno 1. 1896. Ustanovljeno 1. 1896.

Mednarodni transport Antonije Biancheri & Co.

POSTOJNA,

Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Poštni predal 17); Villach (Poštni predal 15). Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Odprema vsake vrste blaga. Specijalna odprema živil in zaklane živine v katerikoli kraj.

Podpirajte gladujoče v Rusiji

Med dobrim najboljšim!

Pfaff šivalne stroje, Puch in Waffnenrad kolesa

Pnevmatika in druge potrebščine priporoča po solidnih cenah

TVRDKA

IGN. VOR, specialna trgovina šivalnih strojev in koles

LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.

Kranjske tvornice „TITAN“, Kamnik pri Ljubljani

sprejmejo

več mlajših, dobro kvalificiranih

železninarjev

v svojstvu pomožnih komisijonarjev pod ugodnimi pogoji, v stalno službo.